

BẢNG 1.2: GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG KIẾN TRÚC TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM

Stt	Quan điểm của các nhà nghiên cứu lý luận kiến trúc				Quan điểm của các nhà văn hóa học		CẤU TRÚC
	Nguyễn Đức Thiêm [55]	Nguyễn Bá Đang [65]	Đào Ngọc Nghiêm [65]	Nguyễn Sỹ Quế [45]	Ngô Đức Thịnh [58]	Trần Ngọc Thêm [54]	
1	Hài hòa với thiên nhiên	Thấp tầng, hài hòa với thiên nhiên	Hài hòa với thiên nhiên	Thích ứng với tự nhiên	Thích ứng với tự nhiên	Tính hài hòa	CẤU TRÚC CHIỀU SÂU (CƠ TẦNG/PHI HIỂN THỊ)
2	Không gian linh hoạt, đa năng	Không gian linh hoạt, đa năng	Không gian linh hoạt, đa năng	Kiến trúc “mô đun” hóa và “di động”	Giải pháp linh hoạt	Tính động và linh hoạt	
3	Có tính biểu tượng, ẩn dụ	Có ý đồ bố cục, có tính biểu tượng, ẩn dụ	Có tính biểu tượng và triết lý sâu sắc	Kiến trúc có tính tâm thức riêng		Tính biểu trưng	
4				Kiến trúc phù hợp xã hội vùng miền	Ngôi nhà – không gian xã hội	Tính cộng đồng	
5				Chọn hướng nhà, hướng đất	Ứng dụng thuật phong thủy	Chọn hướng nhà, hướng đất	
6					Ngôi nhà – không gian văn hóa		
7						Hình thức thể hiện Triết lý âm dương	
8				Ngôi nhà là đơn vị “cư trú – sản xuất”			
9	Sử dụng vật liệu địa phương		Sử dụng vật liệu địa phương	Sử dụng vật liệu tự nhiên	Sử dụng vật liệu địa phương	Sử dụng vật liệu tự nhiên	CẤU TRÚC BỀ MẶT (BIỂU TẦNG/HIỂN THỊ)
10	Tổ chức không gian & kết cấu đơn giản, hợp lý	Kết cấu điển hình, đơn giản, hợp lý	Kết cấu đơn giản, rõ ràng		Kiến trúc nhà khung cột		
11	Tổ hợp biến hóa và tỷ lệ, sử dụng phù điêu, ánh sáng	Tỷ lệ hài hòa, gắn gũi với con người	Bố cục cân đối, tỷ lệ gắn gũi với con người	Bố cục chặt chẽ, hài hòa, tỷ lệ tương xứng			
12	Màu sắc trang trí giản dị và giàu tính dân gian	Sử dụng điêu khắc, chạm khắc, màu sắc tự nhiên					
13		Sử dụng mái dốc thẳng					
14				Kiến trúc tự nhiên & dân dã			
15	Thiên về chất hoành tráng và điêu khắc						

BẢNG 1.3: GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG KIẾN TRÚC NHÀ Ở TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM

STT	QUAN ĐIỂM CỦA CÁC NHÀ VĂN HÓA HỌC		QUAN ĐIỂM CỦA CÁC NHÀ NGHIÊN CỨU LÝ LUẬN KIẾN TRÚC			TỔNG HỢP CỦA LUẬN ÁN	CẤU TRÚC VĂN HÓA
	Ngô Đức Thịnh [59]	Trần Ngọc Thêm [54]	Nguyễn Đức Thiềm [57]	Nguyễn Sỹ Quế [45]	Nguyễn Đình Thi [65]		
1	Thích ứng với tự nhiên	Tính hài hòa	Hòa đồng với thiên nhiên	Thích ứng với tự nhiên	Hòa đồng với thiên nhiên	Tính dung hòa với tự nhiên	CƠ TẦNG
2	Giải pháp linh hoạt	Tính động và linh hoạt	Không gian linh hoạt, đa năng	Kiến trúc “mô đun” hóa và “di động”	Không gian linh hoạt	Tính linh hoạt/ đa năng	
3	Ngôi nhà là không gian xã hội	Tính cộng đồng	Tính cộng đồng	Nhà ở phù hợp xã hội vùng miền	Tính cộng đồng làng xã	Tính cộng đồng	
4	Ứng dụng thuật phong thủy	Chọn hướng nhà, hướng đất	Chọn đất làm nhà, xem tướng đất	Chọn hướng nhà, hướng đất	Chọn hướng nhà	Thuật phong thủy	
5	Ngôi nhà là không gian văn hóa		Lối sống đề cao chữ tín và đạo hiếu, lễ nghĩa			Truyền thống gia đình Việt	
6						Tính hiếu khách	
7			Nhà ở thể hiện lối sống phương Đông			Văn hóa thờ cúng	
8		Tính tư hữu	Ngôi nhà là đơn vị “cư trú – sản xuất” độc lập			Tính sinh lợi	
9						Tính tư hữu	
10	Sử dụng vật liệu địa phương					Tính biểu hình	BIỂU TẦNG
		Sử dụng điêu khắc					
					Kiến trúc tự nhiên & dân dã		
	Kiến trúc nhà khung cột				Vẻ đẹp tự thân của “khung – vì” truyền thống		
					Bố cục chặt chẽ, hài hòa, tỷ lệ tương xứng		
		Hình thức thể hiện Triết lý âm dương					
		Tính biểu trưng					

**BẢNG 1.4: BIỂU HIỆN CỦA GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG YẾU TỐ CÔNG NĂNG
NHÀ Ở NÔNG THÔN TRUYỀN THỐNG TẠI CÁC VÙNG TIÊU BIỂU**

STT	GIÁ TRỊ VHTT	BIỂU HIỆN CHUNG	BIỂU HIỆN RIÊNG		
			BẮC BỘ	TRUNG BỘ	NAM BỘ
1	Tính dung hòa với tự nhiên	- Bố cục phân tán - Ngõ nhà hòa lẫn vào cây xanh, mặt nước	- Hướng nhà theo hướng gió. - “Trước cau sau chuối”	- Hàng hiên kéo dài suốt mặt nhà	- Hàng hiên chỉ có ở gian giữa - Hàng hiên xung quanh
2	Tính linh hoạt /đa năng	- Không gian thiên về đa năng hơn đơn năng	- Gian nhà phát triển theo chiều ngang (3,5,7... gian) và hẹp theo chiều sâu (5 hàng cột)	- Gian nhà phát triển theo cả chiều ngang (3,5,7,...gian) và chiều sâu (7,8 hàng cột), qui mô lớn hơn Bắc bộ	- Nhà chính vuông góc nhà phụ, tách biệt - Nhà chính vuông góc nhà phụ, nối liền - Nhà chính vuông góc nhà phụ, thẳng hàng
3	Tính cộng đồng	- Không gian sử dụng thiên về chung hơn riêng			
4	Truyền thống gia đình Việt	- Không gian thờ cúng tổ tiên đặt giữa nhà chính			
		- Tổ chức không gian sum họp gia đình đa dạng			
		- Tính tầng bậc (nhà trên – nhà dưới)			- Trong nhà chính còn chia thành 2 không gian trước và sau (do chiều sâu lớn)
5	Tính tư hữu	- Không gian cư trú độc lập, khép kín	- Bố cục hướng nội, lấy sân phơi làm trung tâm, rào dậu xung quanh nhà	- Ngăn cách ước lệ (đường đi, cây xanh)	
6	Tính sinh lợi	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất”	- Mô hình vườn – ao – chuồng	- Vườn “phong thủy”, vườn cây, vườn rau, chuồng gia súc	- Vườn cây, vườn rau, chuồng gia súc
7	Văn hóa thờ cúng	- Phân vùng không gian thờ cúng đa dạng	- Thờ tổ tiên và các vị thần tùy theo tín ngưỡng từng địa phương		
8	Tính hiếu khách	- Nơi tiếp khách đặt ở gian giữa nhà chính, hướng ngoại (mở ra sân)	- Không gian nội thất giản đơn	- Không gian nội thất sang trọng; trang trí tinh vi, công phu	
9	Thuật phong thủy	- Nhà gian lẻ - Chọn đất, xem hướng nhà	- Cổng ngõ lệch hướng nhà chính	- Cổng, sân trước, nhà chính nằm trên 1 trục (có bình phong che)	- Cổng ngõ lệch hướng nhà chính
				- Tuân thủ nghiêm ngặt nguyên lý phong thủy	- Yếu tố phong thủy ít được coi trọng

BẢNG 1.5: BIỂU HIỆN CỦA GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG YẾU TỐ HÌNH THỨC NHÀ Ở NÔNG THÔN TRUYỀN THỐNG TẠI CÁC VÙNG TIÊU BIỂU

STT	GIÁ TRỊ VHTT	BIỂU HIỆN CHUNG	BIỂU HIỆN RIÊNG		
			BẮC BỘ	TRUNG BỘ	NAM BỘ
1	Kỹ thuật truyền thống	- Vật liệu địa phương, sản xuất thủ công	- Tường đắp đất, xây gạch, mái ngói ta...	- Tường gạch, ván, mái ngói âm dương...	- Tường gạch/vôi/ván, mái ngói âm dương
			- Khung tre, gỗ xoan, mít...	- Khung gỗ mít, kiền kiền, chua..	- Khung gỗ quý: sao, cẩm lai...
			- Nền gạch Bát Tràng	- Nền gạch hoa trắng men	- Nền lát gạch tàu
		- Cấu trúc tháo ráp, điển hình hóa (khung gỗ, dùng mộng, lỗ mộng)	- Cột – xà – kèo (bây)	- Cột – kèo chồng– xuyên/trính	- Kèo – cột giữa/trụ (trính) - đòn đồng
2	Nghệ thuật tạo hình	- Trang trí hoa văn trên kết cấu: tứ quý, bát bửu, hoa lá...	- Tùy theo kỹ mỹ thuật truyền thống của từng vùng		
		- Màu sắc tự nhiên: màu của vật liệu, sơn ta	- Tùy theo loại vật liệu truyền thống của từng vùng		
		- Tính văn điệu: cột hiên, gian – chái → lặp lại			
		- Tổ hợp đối xứng, cân bằng	- Mặt bằng hình thước thợ	- Nhà chữ Môn, chữ Đỉnh	- Nhà chữ Đỉnh, nhà bát dền...
		- Tỷ lệ hài hòa			
		- Tính hình học	- Phương pháp thước Săm (ngang – thẳng)	- Phương pháp thước Nách (tam giác đều)	- Mô phỏng kỹ thuật nhà ở Trung bộ
		- Tổ hợp theo phương ngang			
3	Giải pháp dung hòa với tự nhiên	- Thông gió tự nhiên: cửa mở rộng về hướng gió, song thưa; màn...	- Rất ít cửa mở hướng Bắc, Đông, Tây		- Cửa mở về cả 4 hướng
		- Che nắng: mái , hàng hiên, vách thưa	- Hàng hiên phía trước		- Hàng hiên 4 mặt
			- Phên, gai	- Bình phong	
		- Chiều sáng tự nhiên (Chiều sáng gián tiếp)			
		- Chống mưa tạt: mái dốc lớn, hàng hiên	- 2 mái bit dốc (khoảng 35 ⁰)	- 4 mái (nửa chòm): Trung bộ dốc 30 ⁰ , Nam Bộ dốc 25 ⁰	
		- Tạo bóng râm: mái đua xa, hàng hiên			
		- Chống ẩm: nền nhà cao (40 – 60 cm)			

BẢNG 1.6: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG YẾU TỐ CÔNG NĂNG TỪ NHÀ Ở NÔNG THÔN SANG NHÀ Ở ĐÔ THỊ TRUYỀN THỐNG TẠI CÁC VÙNG TIÊU BIỂU

STT	GIÁ TRỊ VHTT	BIỂU HIỆN TRONG NHÀ Ở NÔNG THÔN	BIỂU HIỆN TRONG NHÀ Ở ĐÔ THỊ		ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 1
			BẮC BỘ	TRUNG BỘ	
1	Tính dung hòa với tự nhiên	- Bố cục phân tán	- Bố trí tất cả chức năng trong 01 ngôi nhà		- Bố cục tập trung
		- KG thiên nhiên xung quanh nhà	- 02 sân trong	- 01 sân trong	- Không gian thiên nhiên vào giữa nhà
		- Hướng nhà theo hướng gió mát	- 01 trục đường trước nhà	- 02 trục đường trước và sau nhà	- Hướng nhà theo trục giao thông
		- Hàng hiên che nắng			
2	Tính linh hoạt /đa năng	- Không gian thiên về đa năng hơn đơn năng			
		- Liên hệ xuyên phòng			
		- Không gian phát triển theo chiều ngang (1 tầng)	- Nhà 02 tầng, hẹp và dài		- Không gian phát triển theo chiều cao và chiều dài
3	Tính cộng đồng	- Không gian sử dụng thiên về chung hơn riêng			
4	Truyền thống gia đình Việt	- Gian thờ tổ tiên đặt giữa nhà chính	- Gian thờ tổ tiên đặt ở tầng lầu	- Gian thờ tổ tiên đặt ở tầng trệt	- Gian thờ tổ tiên không còn ở vị trí trung tâm nhà
		- Không gian sum họp phân bố đa dạng theo các chức năng nhà ở			
		- Tính tầng bậc (nhà trên – nhà dưới)	- Tính tầng bậc (nhà trước – nhà sau). Nơi tiếp khách của đàn ông đặt ở nhà trước		- Tính tầng bậc
5	Tính tư hữu	- Không gian cư trú độc lập, khép kín	- Mỗi ngôi nhà được giới hạn bởi tường, cửa, mái riêng biệt, liên kề nhau		- Không gian cư trú độc lập, hướng nội
6	Tính sinh lợi	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất” (mô hình VAC)	- Cửa hàng phía trước tầng trệt, liên hệ trực tiếp với đường phố. Kho và không gian sinh hoạt lùi về phía sau và lên tầng lầu		- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất/kinh doanh”
7	Văn hóa thờ cúng	- Không gian thờ cúng đa dạng			
8	Tính hiếu khách	- Tiếp khách tại gian giữa nhà chính	- Tiếp khách ở tầng lầu, gần gian thờ tổ tiên	- Tiếp khách ở tầng trệt, gần gian thờ tổ tiên	- Nơi tiếp khách khang trang, bố trí linh hoạt
9	Thuật phong thủy	- Nhà gian lẻ			
		- Chọn đất, xem hướng nhà			
		- Cổng ngõ lệch hướng nhà chính			

BẢNG 1.7: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRONG YẾU TỐ HÌNH THỨC TỪ NHÀ Ở NÔNG THÔN SANG NHÀ Ở ĐÔ THỊ TRUYỀN THỐNG TẠI CÁC VÙNG TIÊU BIỂU

STT	GIÁ TRỊ VHTT	BIỂU HIỆN TRONG NHÀ Ở NÔNG THÔN	BIỂU HIỆN TRONG NHÀ Ở ĐÔ THỊ		BIỂU HIỆN PHÂN KHÚC 1
			BẮC BỘ	TRUNG BỘ	
1	Kỹ thuật truyền thống	- Vật liệu địa phương, sản xuất thủ công	- Tường gạch, mái ngói ta...	- Tường gạch, mái ngói âm dương...	- Vật liệu địa phương, sản xuất thủ công
			- Khung gỗ xoan, mít...	- Khung gỗ mít, kiền kiền, chua..	
			- Nền gạch Bát Tràng	- Nền gạch tráng men	
		- Cấu trúc tháo ráp, điển hình hóa	- Cột – xà – kê (bẩy)	- Cột – kèo chồng – xuyên/trính	- Cấu trúc tháo ráp, điển hình hóa
2	Nghệ thuật tạo hình	- Trang trí hoa văn trên kết cấu	- Tùy kỹ mỹ thuật truyền thống của từng vùng		- Trang trí hoa văn trên kết cấu
		- Màu sắc tự nhiên	- Tùy loại vật liệu truyền thống của từng vùng		- Màu sắc tự nhiên
		- Tính vận luật: cột hiên, gian → lặp lại			
		- Tổ hợp đối xứng qua trục			
		- Tỷ lệ hài hòa			
		- Tính hình học			
		- Tổ hợp theo phương ngang	- Nhà 2 tầng, hẹp và dài	- Tổ hợp theo phương đứng	
3	Giải pháp dung hòa với tự nhiên	- Thông gió tự nhiên: cửa mở rộng về hướng gió, song thưa; mảnh, giải	- Mở cửa ra các trục đường và sân trong		- Thông gió tự nhiên
		- Che nắng: mái , hàng hiên, vách thưa	- Hàng hiên hướng vào sân trong - Mái đua, cửa “thượng song hạ bản”, song thưa		- Che nắng: mái , hàng hiên, vách thưa
		Chiếu sáng tự nhiên (Gián tiếp)			
		- Chống mưa tạt: mái dốc, hàng hiên	- 2 mái bít dốc (35 ⁰) - Hàng hiên, ô văng	- 2 mái bít dốc (25 ⁰) - Hàng hiên	- Chống mưa tạt: mái dốc, hàng hiên
		- Tạo bóng râm: mái đua, hàng hiên			
		- Chống ẩm: nền nhà cao (40 – 60 cm)			

BẢNG 1.8: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG YẾU TỐ CÔNG NĂNG NHÀ PHỐ TẠI CÁC ĐÔ THỊ LỚN VIỆT NAM

STT	GIÁ TRỊ VHTT	ĐẶC ĐIỂM NGUỒN GỐC	ĐẶC ĐIỂM PHẦN KHÚC 1	ĐẶC ĐIỂM PHẦN KHÚC 2A
		Biểu hiện trong nhà ở nông thôn truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị hiện nay - NHÀ PHỐ
1	Tính dung hòa với tự nhiên	- Bố cục phân tán	- Bố cục tập trung	
		- KG thiên nhiên xung quanh nhà	- Không gian thiên nhiên vào giữa nhà	- Không gian thiên nhiên vào trước/giữa/sau nhà và trên ban công, logia, tường, mái...
		- Hướng nhà theo hướng gió mát	- Hướng nhà theo trục giao thông	
		- Lô gia, hiên... che nắng		
2	Tính linh hoạt /đa năng	- Không gian đa năng (tiền cấp)		- Không gian đa năng (nâng cao)
		- Liên hệ xuyên phòng		- Giao thông xuyên phòng và theo đầu mối
		- Nhà ở đa năng (các chức năng sử dụng chung một không gian)		- Nhà ở đa năng – phòng ở đa năng
3	Tính cộng đồng	- Hoạt động giao tiếp tập trung tại phòng/không gian tiếp khách		- Không gian giao tiếp đa dạng, kết hợp với nghỉ dưỡng và giải trí
4	Truyền thống gia đình Việt	- Gian thờ tổ tiên đặt giữa nhà chính	- Gian thờ tổ tiên không còn ở vị trí trung tâm nhà	
		- Không gian sum họp đa dạng theo các chức năng		- Không gian sum họp đa dạng, kết hợp với nghỉ dưỡng và giải trí
		- Tính tầng bậc (nhà trên – nhà dưới)		
5	Tính tư hữu	- Không gian cư trú độc lập, khép kín		
6	Tính sinh lợi	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất” (mô hình VAC)	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất/kinh doanh”	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- thương mại – dịch vụ - sản xuất - làm việc”
7	Văn hóa thờ cúng	- Không gian thờ cúng đa dạng, bố trí linh hoạt (phù hợp với văn hóa đa thần)		
8	Tính hiếu khách	- Không gian tiếp khách tại gian giữa nhà chính	- Không gian tiếp khách khang trang, bố trí linh hoạt	
9	Thuật phong thủy	- Gian nhà theo số lẻ		
		- Chọn đất, xem hướng nhà,		
		- Cổng ngõ lệch hướng nhà chính		

BẢNG 1.9: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG YẾU TỐ HÌNH THỨC NHÀ PHỐ TẠI CÁC ĐÔ THỊ LỚN VIỆT NAM

STT	GIÁ TRỊ VHTT	ĐẶC ĐIỂM NGUỒN GỐC	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 1	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 2A
		Biểu hiện trong nhà ở nông thôn truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị hiện nay - NHÀ PHỐ
1	Kỹ thuật truyền thống	- Vật liệu địa phương, sản xuất thủ công - Sử dụng cấu trúc cơ động (cửa, vách bao che, lam)		
2	Nghệ thuật tạo hình	- Trang trí hoa văn trên kết cấu - Màu sắc tự nhiên: màu của vật liệu - Tính văn điệu: các thể thức cấu tạo đồng dạng, sử dụng lặp lại - Tính đối xứng và cân bằng - Tỷ lệ hài hòa giữa các thành phần kiến trúc - Tính hình học: tổ hợp của các đường ngang, thẳng, xiên; mặt phẳng, mặt nghiêng, mặt lượn, mái dốc - Tổ hợp theo phương ngang - Tổ hợp theo phương đứng		
3	Tính dung hòa với tự nhiên	- Thông gió tự nhiên: cửa mở rộng về hướng gió, sử dụng cấu trúc dạng ô lưới (cửa, tấm che nắng, tường) - Che nắng: mái, hàng hiên, phen gai - Che nắng: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên, lam... - Chiều sáng tự nhiên - Chống mưa tạt: mái dốc, hàng hiên - Chống mưa tạt: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên, lam... - Tạo bóng râm: mái, mái đua, hàng hiên - Tạo bóng râm: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên... - Chống ẩm: nền nhà cao (40 – 60 cm)		

**BẢNG 1.10: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG
YẾU TỐ CÔNG NĂNG NHÀ Ở BIỆT THỰ TẠI CÁC ĐÔ THỊ LỚN VIỆT NAM**

STT	GIÁ TRỊ VHTT	ĐẶC ĐIỂM NGUỒN GỐC	ĐẶC ĐIỂM PHẦN KHÚC 1	ĐẶC ĐIỂM PHẦN KHÚC 2B
		Biểu hiện trong nhà ở nông thôn truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị hiện nay – BIỆT THỰ
1	Tính dung hòa với tự nhiên	- Bố cục phân tán	- Bố cục tập trung	- Bố cục tập trung hoặc phân tán
		- KG thiên nhiên xung quanh nhà	- Không gian thiên nhiên vào giữa nhà	- Không gian thiên nhiên vào trước/giữa/sau nhà và trên ban công, logia, tường, mái...
		- Hướng nhà theo hướng gió mát	- Hướng nhà theo trục giao thông	- Hướng nhà theo trục giao thông hoặc hướng gió
		- Lô gia, hiên... che nắng		
2	Tính linh hoạt /đa năng	- Không gian đa năng (tiền cấp)		- Không gian đa năng (nâng cao)
		- Liên hệ xuyên phòng		- Giao thông kết hợp (xuyên phòng và theo đầu mối)
		- Nhà ở đa năng (các chức năng sử dụng chung một không gian)		- Nhà ở đa năng – phòng ở đa năng
3	Tính cộng đồng	- Hoạt động giao tiếp tập trung tại phòng/không gian tiếp khách		- Không gian giao tiếp đa dạng, kết hợp với nghi đường và giải trí
4	Truyền thống gia đình Việt	- Gian thờ tổ tiên đặt giữa nhà chính	- Gian thờ tổ tiên không còn ở vị trí trung tâm nhà	
		- Không gian sum họp đa dạng theo các chức năng		- Không gian sum họp đa dạng, kết hợp với nghi đường và giải trí
		- Tính tầng bậc (nhà trên – nhà dưới)		
5	Tính tư hữu	- Không gian cư trú độc lập, khép kín		
6	Tính sinh lợi	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất” (mô hình VAC)	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất/kinh doanh”	- Nhà ở kết hợp văn phòng làm việc
7	Văn hóa thờ cúng	- Không gian thờ cúng đa dạng, bố trí linh hoạt (phù hợp với văn hóa đa thần)		
8	Tính hiếu khách	- Tiếp khách tại gian giữa nhà chính	- Nơi tiếp khách khang trang, bố trí linh hoạt	
9	Thuật phong thủy	- Nhà gian lẻ		
		- Hướng nhà theo hướng gió		- Hướng nhà theo hướng gió
		- Cổng ngõ lệch hướng nhà chính		- Cổng ngõ lệch hướng nhà chính

BẢNG 1.11: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG YẾU TỐ HÌNH THỨC NHÀ Ở BIỆT THỰ TẠI CÁC ĐÔ THỊ LỚN VIỆT NAM

STT	GIÁ TRỊ VHTT	ĐẶC ĐIỂM NGUỒN GỐC	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 1	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 2B
		Biểu hiện trong nhà ở nông thôn truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị hiện nay – BIỆT THỰ
1	Kỹ thuật truyền thống	- Vật liệu địa phương, sản xuất thủ công - Sử dụng cấu trúc cơ động (cửa, vách bao che, lam)		
2	Nghệ thuật tạo hình	- Trang trí hoa văn trên kết cấu - Màu sắc tự nhiên của vật liệu - Tính vận điệu: các thể thức cấu tạo đồng dạng, sử dụng lặp lại - Tính đối xứng và cân bằng - Tỷ lệ hài hòa giữa nhà ở với con người và giữa các thành phần kiến trúc với nhau - Tính hình học - Tổ hợp theo phương ngang - Tổ hợp theo phương đứng - Tổ hợp đa phương		
3	Tính dung hòa với tự nhiên	- Thông gió tự nhiên: cửa mở rộng về hướng gió, sử dụng cấu trúc dạng ô lưới (cửa, tấm che nắng, tường) - Che nắng: mái, hàng hiên, phen gai - Che nắng: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên, lam... - Chiều sáng tự nhiên - Chống mưa tạt: mái dốc, hàng hiên - Chống mưa tạt: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên, lam... - Tạo bóng râm: mái, mái đua, hàng hiên - Tạo bóng râm: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên... - Chống ẩm: nền nhà cao (40 – 60 cm)		

**BẢNG 1.12: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG
YẾU TỐ CÔNG NĂNG NHÀ Ở CHUNG CƯ TẠI CÁC ĐÔ THỊ LỚN VIỆT NAM**

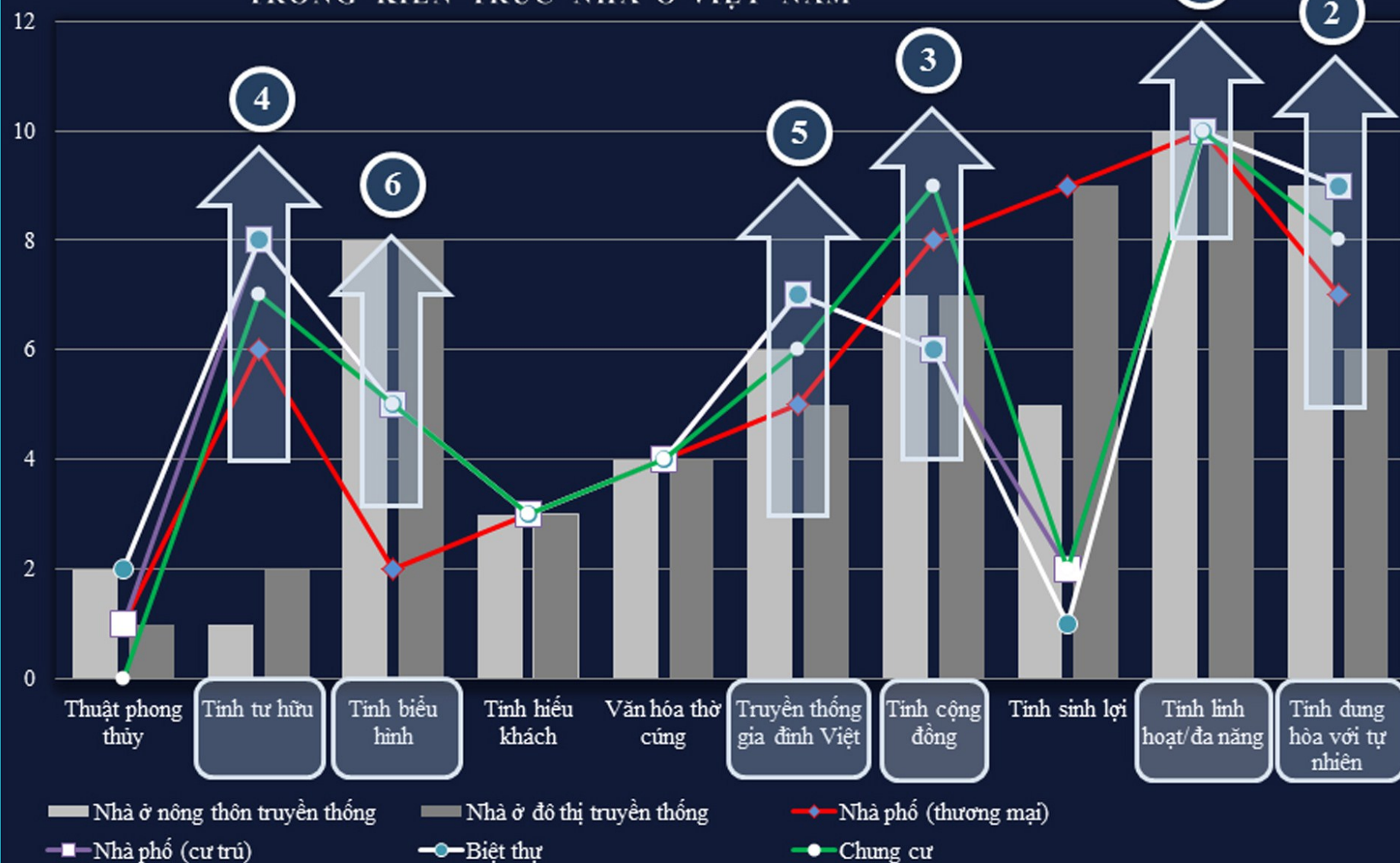
STT	GIÁ TRỊ VHTT	ĐẶC ĐIỂM NGUỒN GỐC	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 1	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 2C
		Biểu hiện trong nhà ở nông thôn truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị hiện nay – CHUNG CƯ
1	Tính dung hòa với tự nhiên	- Bố cục phân tán	- Bố cục tập trung	- Các đơn nguyên tập trung hoặc phân tán
		- KG thiên nhiên xung quanh nhà	- Không gian thiên nhiên vào giữa nhà	- Không gian thiên nhiên xung quanh/giữa nhà và trên ban công, logia, mái...
		- Hướng nhà theo hướng gió mát	- Hướng nhà theo trục giao thông	- Hướng nhà theo hướng gió hoặc trục giao thông (chung cư mặt phố)
		- Hàng hiên che nắng		- Ban công, lô gia, hành lang che nắng
2	Tính linh hoạt /đa năng	- Không gian thiên về đa năng hơn đơn năng		- Không gian kết hợp đa năng và đơn năng
		- Liên hệ xuyên phòng		- Giao thông kết hợp (xuyên phòng và theo đầu mối)
		- Nhà ở đa năng (các chức năng sử dụng chung một không gian)		- Căn hộ đa năng – phòng ở đa năng
3	Tính cộng đồng	- Hoạt động giao tiếp tập trung tại phòng/không gian tiếp khách		- Phát triển không gian cộng cộng: công viên, đường đạo, khu thể thao, phòng cộng đồng...
4	Truyền thống gia đình Việt	- Gian thờ tổ tiên đặt giữa nhà chính	- Gian thờ tổ tiên bố trí linh hoạt	
		- Không gian sum họp bố trí linh hoạt theo các chức năng		
		- Tính tầng bậc (nhà trên – nhà dưới)		
5	Tính tư hữu	- Không gian cư trú độc lập, khép kín		- Căn hộ độc lập, khép kín
6	Tính sinh lợi	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất” (mô hình VAC)	- Nhà ở là đơn vị “cư trú- sản xuất/kinh doanh”	- Chung cư phức hợp: ở, thương mại, văn phòng, khách sạn.....
7	Văn hóa thờ cúng	- Không gian thờ cúng đa dạng (phù hợp văn hóa đa thần)		
8	Tính hiếu khách	- Tiếp khách tại gian giữa nhà chính	- Nơi tiếp khách khang trang, bố trí linh hoạt	
9	Thuật phong thủy	- Nhà gian lẻ		
		- Chọn đất, xem hướng nhà, cổng ngõ lệch hướng nhà chính		

**BẢNG 1.13: SỰ CHUYỂN ĐỔI GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG
YẾU TỐ HÌNH THỨC NHÀ Ở CHUNG CƯ TẠI CÁC ĐÔ THỊ LỚN VIỆT NAM**

STT	GIÁ TRỊ VHTT	ĐẶC ĐIỂM NGUỒN GỐC	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 1	ĐẶC ĐIỂM PHÂN KHÚC 2C
		Biểu hiện trong nhà ở nông thôn truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị truyền thống	Biểu hiện trong nhà ở đô thị hiện nay – CHUNG CƯ
1	Kỹ thuật truyền thống	- Vật liệu địa phương, sản xuất thủ công		
		- Sử dụng cấu trúc cơ động (cửa, vách bao che, lam)		
2	Nghệ thuật tạo hình	- Trang trí hoa văn trên kết cấu		
		- Màu sắc tự nhiên		
		- Tính văn điệu		
		- Tổ hợp đối xứng và cân bằng		
		- Tỷ lệ hài hòa		- Phá vỡ tỷ lệ truyền thống
		- Tính hình học		
		- Tổ hợp theo phương ngang	- Tổ hợp theo phương đứng	- Phá vỡ kiểu tổ hợp truyền thống
3	Tính dung hòa với tự nhiên	- Thông gió tự nhiên: cửa mở rộng về hướng gió, song thưa; mảnh, giải		- Thông gió tự nhiên kết hợp nhân tạo
		- Che nắng: mái, hàng hiên, vách thưa		- Che nắng: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên, lam...
		- Chiếu sáng tự nhiên (Gián tiếp)		- Chiếu sáng tự nhiên: trực tiếp & gián tiếp
		- Chống mưa tạt: mái dốc, hàng hiên		- Chống mưa tạt: mái, ban công, lôgia, ô văng, lam...
		- Tạo bóng râm: mái đua, hàng hiên		- Tạo bóng râm: mái, ban công, lôgia, ô văng, hiên...
		- Chống ẩm: nền nhà cao (40 – 60 cm)		

THANG GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG KIẾN TRÚC NHÀ Ở												BẢNG 2.1				
GIA TĂNG MỨC ĐỘ BIỂU HIỆN TRONG KIẾN TRÚC NHÀ Ở	NHÀ Ở TRUYỀN THỐNG					NHÀ Ở ĐÔ THỊ HIỆN NAY										
	STT	NHÀ Ở NÔNG THÔN			NHÀ Ở ĐÔ THỊ		NHÀ PHỐ (THƯỜNG MẠI)		NHÀ PHỐ (CƯ TRÚ)		BIỆT THỰ		CHUNG CƯ			
	1	Tính linh hoạt/ đa năng	0		Tính linh hoạt/ đa năng	0	Tính linh hoạt/ đa năng	0	Tính linh hoạt/ đa năng	0	Tính linh hoạt/ đa năng	0	Tính linh hoạt/ đa năng	0		
	2	Tính dung hòa với tự nhiên	+3		Tính sinh lợi	0	Tính sinh lợi	0	Tính dung hòa với tự nhiên	+3	Tính dung hòa với tự nhiên	+3	Tính cộng đồng	+3		
	3	Tính biểu hình	0		Tính biểu hình	0	Tính cộng đồng	+1	Tính tư hữu	+6	Tính tư hữu	+6	Tính dung hòa với tự nhiên	+2		
						GIỚI HẠN 1 (MỨC BIỂU HIỆN CAO – TRUNG BÌNH)										
	4	Tính cộng đồng	0		Tính cộng đồng	0	Tính dung hòa với tự nhiên	+1	Truyền thống gia đình Việt	+2	Truyền thống gia đình Việt	+2	Tính tư hữu	+5		
	5	Truyền thống gia đình Việt	+1		Tính dung hòa với tự nhiên	0	Tính tư hữu	+4	Tính cộng đồng	-1	Tính cộng đồng	-1	Truyền thống gia đình Việt	+1		
	6	Tính sinh lợi	-4		Truyền thống gia đình Việt	0	Truyền thống gia đình Việt	0	Tính biểu hình	-3	Tính biểu hình	-3	Tính biểu hình	-3		
						GIỚI HẠN 2 (MỨC BIỂU HIỆN TRUNG BÌNH – THẤP)										
	7	Văn hóa thờ cúng	0		Văn hóa thờ cúng	0	Văn hóa thờ cúng	0	Văn hóa thờ cúng	0	Văn hóa thờ cúng	0	Văn hóa thờ cúng	0		
	8	Tính hiếu khách	0		Tính hiếu khách	0	Tính hiếu khách	0	Tính hiếu khách	0	Tính hiếu khách	0	Tính hiếu khách	0		
	9	Thuật phong thủy	+1		Tính tư hữu	0	Tính biểu hình	-6	Tính sinh lợi	-7	Thuật phong thủy	+1	Tính sinh lợi	-7		
	10	Tính tư hữu	-1		Thuật phong thủy	0	Thuật phong thủy	0	Thuật phong thủy	0	Tính sinh lợi	-8				

BẢNG 2.2: BIẾN THIÊN GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG KIẾN TRÚC NHÀ Ở VIỆT NAM

TỔNG HỢP QUAN ĐIỂM CỦA CÁC HỌC THUYẾT KIẾN TRÚC THẾ GIỚI LIÊN QUAN ĐẾN KHAI THÁC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG												BẢNG 2.7	
STT	GIÁ TRỊ VHTT VIỆT NAM	TỔNG HỢP QUAN ĐIỂM KHAI THÁC VHTT	Kiến trúc Hữu cơ	Kiến trúc Hậu hiện đại	Kiến trúc Chuyển hóa luận	Cộng sinh văn hóa	Kiến trúc Bản địa mới	Kiến trúc Sinh thái	Hiện tượng học	Kiến trúc Hi-tech	Kiến trúc Giải tỏa kết cấu	Nơi chốn	Ký hiệu học
			1930s	1950s	1960s	1970s	1970s	1970s	1970s	1970s	1970s	1980s	1980s
1	Tính dung hòa với tự nhiên	Không gian kiến trúc hài hòa với môi cảnh	Công trình quan hệ hữu cơ với địa điểm			Cộng sinh giữa kiến trúc & tự nhiên	Tôn trọng tự nhiên	Kiến trúc phù hợp với khí hậu	Môi trường kiến trúc duy trì, phát triển môi trường tự nhiên & nhân tạo một cách tích cực	Sử dụng công nghệ cao để tiết kiệm năng lượng		Thực thể kiến trúc (hình thức - không gian) gắn liền với điều kiện tự nhiên & sinh hoạt truyền thống	Nội hàm văn hóa truyền thống (giải mã)
2		Vật liệu địa phương	Gạch, đá, gỗ,...				Vật liệu tự nhiên, sơ chế	Kết hợp vật liệu tự nhiên & hiện đại					
3	Tính linh hoạt/ đa năng	Không gian linh hoạt/cơ động	Không gian mở		Thay đổi chức năng không gian	Cộng sinh giữa cố định & linh hoạt	Không gian mở	Không gian linh hoạt, thoáng mát		Không gian mở			
4		Hình thức linh hoạt			Hình thức đang dở		Tám che nắng, cửa,...di động			Hình thức linh hoạt			
5	Tính biểu hình	Kỹ thuật thấp				Cộng sinh giữa kiến trúc truyền thống & hiện đại	Làm mới kiến trúc bằng giải pháp đơn giản	Kết hợp kỹ thuật cao & kỹ thuật thấp	Góp phần cảm nhận ý nghĩa của nơi chốn (qua kí ức hình ảnh)	Hình thức có tham chiếu sắc thái văn hóa địa phương		Xúc cảm thẩm mỹ từ kiến trúc mang dấu ấn truyền thống	Biểu hiện hình ảnh (dấu hiệu hóa)
6		Khai thác hình thức kiến trúc & trang trí truyền thống		Mái đầu hồi truyền thống, Thức cột cổ diễn...			Tái lập kiến trúc truyền thống theo cách mới						
7		Tỷ lệ con người	Công trình & nội thất theo tỷ lệ con người	Công trình & trang trí theo tỷ lệ con người			Công trình theo tỷ lệ con người						
8	Tính cộng đồng; Truyền thống gia đình Việt	Tham chiếu đặc tính VH - XH địa phương				Cộng sinh giữa văn hóa toàn cầu & địa phương	Khai thác văn hóa địa phương		Thước đo của môi trường kiến trúc			Các hoạt động, lối sống truyền thống	Nội hàm văn hóa truyền thống (giải mã)
9	Tính tư hữu	Kiến trúc theo nhu cầu cá nhân	Kiến trúc các ngôi nhà khác nhau; Không gian riêng tư			Cộng sinh giữa cộng đồng & cá nhân	Không gian riêng tư			Công trình có tính đơn nhất			

GIÁ TRỊ VH TT VIỆT NAM		TỔNG HỢP QUAN ĐIỂM CỦA CÁC TÁC GIẢ ĐẠT GIẢI PRITZKER										BẢNG 3.3	
		Shigeru Ban (1957)	Toyo Ito (1941)	Wang Shu (1963)	Eduardo Souto De Moura (1952)	Sejima (1956) & Nishizawa (1966)	Peter Zumthor (1943)	Jean Nouvel (1945)	Richard Rogers (1933)	Paulo Mendes Da Rocha (1928)	Zaha Hadid (1950 - 2016)	Jorn Utzon (1918 - 2008)	Glenn Murcutt (1936)
		2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2004	2003	2002
GIÁ TRỊ KHÔNG GIAN	Tính dung hòa với tự nhiên	Công trình hòa nhập vào môi trường	Công trình quan hệ gần gũi với tự nhiên			Công trình không dễ mất kết nối với tự nhiên	Mỗi tòa nhà phụ thuộc chặt chẽ vào địa điểm			Công trình kiến trúc hòa nhập môi trường thiên nhiên		Cầu trúc hữu cơ, liên hệ với tự nhiên	
	Tính linh hoạt/ đa năng	Không gian linh hoạt, kết nối liên tục	Không gian mở rộng, tự do phát triển hoạt động bên trong;			Không gian kiến trúc liên tục		Căn hộ linh hoạt tối đa và chuyển đổi được	Không gian linh hoạt, đáp ứng nhu cầu thay đổi			Nhà ở linh hoạt thay đổi cho mục tiêu ngắn hạn.	
	Tính tư hữu											Nhà ở cung cấp sự riêng tư	
GIÁ TRỊ THẨM MỸ	Vật liệu tự nhiên	Sử dụng vật liệu tái chế, sản xuất tại địa phương		Sử dụng vật liệu tái chế		Sử dụng vật liệu thông thường							Công trình có tính thủ công địa phương
	Tính cơ động		Kiến trúc như một dòng chảy, không giới hạn trong khuôn mẫu	Sự đa dạng của hình dáng và tính cơ động của cấu trúc				Kiến trúc chuyển động (mang tính trình diễn)			Kiến trúc chuyển động tạo thành một tổng thể liên tục thay đổi;		Ngôi nhà được điều chỉnh để thích ứng theo mùa
	Tính hình học				Đề cao tính hình học giản đơn								
	Tính đối xứng											Sáng tạo theo qui luật cân bằng	

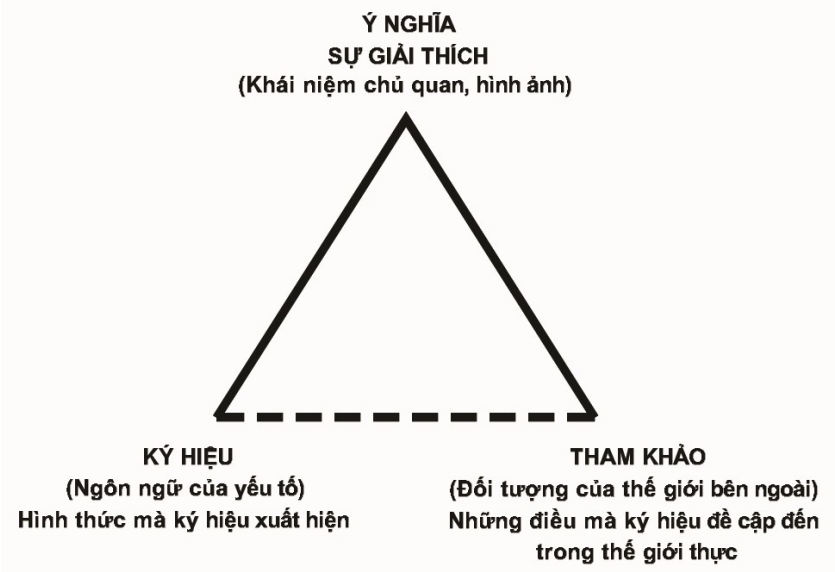

BẢNG 2.8: SO SÁNH CÁC MÔ HÌNH LÝ THUYẾT VỀ NHU CẦU VÀ CHẤT LƯỢNG Ở TRONG KIẾN TRÚC - QUY HOẠCH NHÀ Ở ĐÔ THỊ [37]

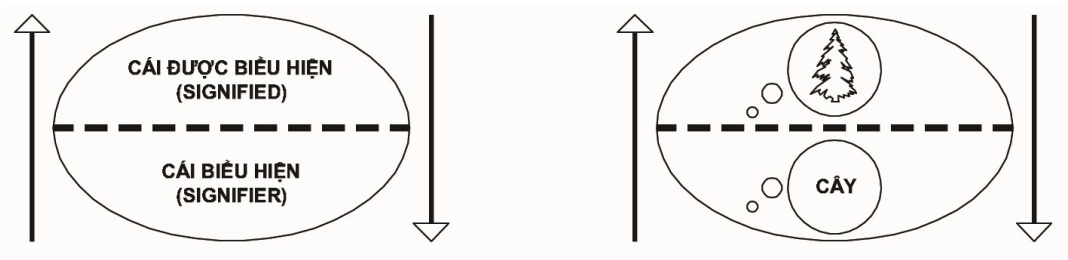
		Lý thuyết của nhà xã hội học Nga <i>Bextudzev-Lad N. (Бестужев-Лад Н.)</i>	Lý thuyết của GS. TS. KTS. <i>Ledzav Y. (Лежав И.)</i>	Lý thuyết của chuyên gia quy hoạch Mỹ <i>Kevin Andrew Lynch</i>	Lý thuyết của VS. GS. TSKH. KTS. <i>Krashenninnikov A. V. (Крашенинников А.В.)</i>
Tên gọi/ thuật ngữ chính		“Cấp độ nhu cầu xã hội”	Đặc tính “Tiềm lực công năng”	“Chỉ số chất lượng của hình thái đô thị”	“Định chế quy hoạch nhà ở”
Năm cấp độ biểu hiện của nhu cầu/ chất lượng ở	Cấp “Cơ sở”	<i>Lý tính cơ sở:</i> tồn tại, sức khỏe, duy trì nòi giống, ăn uống, mặc, tự vệ	<i>Cấp “thực thể”:</i> chức năng bảo vệ của công trình (độ bền, ổn định, sức chứa)	<i>Thiết dựng:</i> khả năng duy trì hoạt động sống của môi trường ở	<i>Sinh thái:</i> môi trường và thành tố tự nhiên trong môi trường ở, chế độ vệ sinh
	Cấp “Tiêu chuẩn”	<i>Lý tính và liên quan đến tương tác xã hội:</i> uy tín, chất lượng, nhận diện cá thể	<i>Cấp “nội hàm”:</i> công năng hữu ích thực dụng của không gian bên trong (khung giới hạn, vị trí, cấu hình (cấu trúc và hình thức), tiêu chuẩn vệ sinh)	<i>Thuận tiện, phổ quát:</i> khả năng liên kết quan hệ cộng đồng, thay thế hoạt động sống, đảm bảo nguồn tài nguyên	<i>Công năng:</i> tổ chức không gian công năng, giao thông, thông tin liên lạc và liên kết hệ thống hạ tầng
	Cấp “Hài hòa”	<i>Nhu cầu xã hội mang tính cá thể:</i> quan hệ xã hội, độc lập, kiểm soát, công bằng, tự do, bình đẳng	<i>Cấp “môi trường” (bên ngoài):</i> tổ chức công trình thông qua các chỉ số: cấu trúc tương hỗ giữa thành phần trung tâm với ngoại biên, phương hướng, giới hạn, mắt xích	<i>Kiểm soát:</i> khả năng tham gia, kiểm soát việc hình thành và sử dụng các thành phần không gian nhà ở đô thị	<i>Xã hội:</i> tư hữu nhà ở, phân phối quỹ đất, kiểm soát và tương tác xã hội trong việc thiết lập không gian ở đô thị (quy hoạch xã hội - mở, nhà nước - nhân dân - chuyên gia cùng thực hiện)
	Cấp “Tiện nghi”	<i>Trí năng thụ động:</i> nhu cầu tiếp thụ về thông tin (bao gồm cả khoa học, văn hóa, nghệ thuật, các sở thích khác nhau)	<i>Cấp “văn hóa - lịch sử”:</i> vai trò công trình trong “hệ giá trị văn hóa” (di sản, di tích, biểu tượng, ký hiệu, mã, truyền thống, dân gian, bản địa)	<i>Dung lượng:</i> dung hòa, kết giao và phổ hợp các hệ giá trị văn hóa khác nhau trong một môi trường ở	<i>Văn hóa:</i> nội hàm văn hóa, giá trị văn hóa, di sản quá khứ - lịch sử
	Cấp “Phát triển”	<i>Trí năng tích cực (năng động):</i> nhu cầu phân tích, tổng hợp, tự thực hiện, tự tồn tại, tự thiết chế môi trường không gian ở của cá thể	<i>Cấp “thẩm mỹ”:</i> sáng tạo nghệ thuật và triết - mỹ (chức năng thẩm mỹ gắn liền tư duy cảm nhận và biện chứng triết học thẩm mỹ)	<i>“Chỉ số kép”:</i> dân chủ xã hội (tự thân) và hiệu lực kinh tế của môi trường nhà ở đô thị	<i>Tinh thần:</i> tính thẩm mỹ và hướng chuyển dịch các hệ giá trị tinh thần, “Hồn nơi - chốn”, “Linh hồn không - thời gian” của môi trường ở

BẢNG 2.11: TỔNG HỢP MỘT SỐ QUAN ĐIỂM KÝ HIỆU HỌC [84]

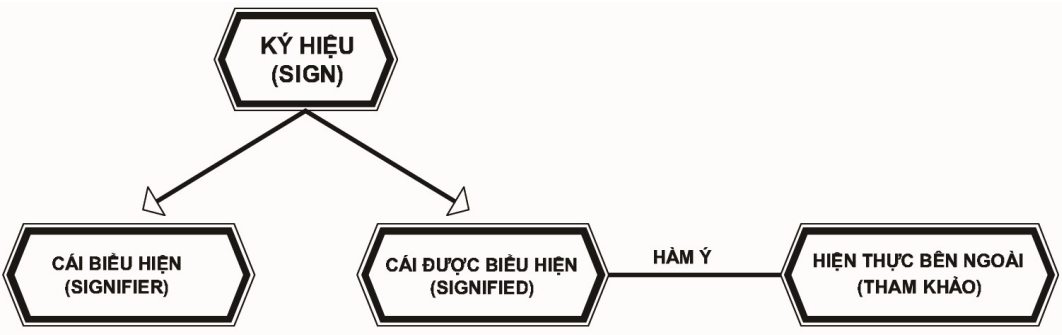
STT	TÁC GIẢ	TỔNG QUAN KÝ HIỆU HỌC	KHUNG LÝ THUYẾT
1	Charles Sanders Peirce (1839–1914)	▪ Là khoa học nghiên cứu các mục tiêu và hiện tượng chủ quan vì nó xuất hiện ở các phương diện, tâm trí hay ý thức; ▪ Có tính logic; ▪ Nhận thức về tất cả các hiện tượng văn hóa ; ▪ Mở rộng và nâng cao sự hiểu biết.	▪ Ký hiệu (sign) cho biết một cái gì đó thay thế cho một cái khác hoặc một ai đó. ▪ Ký hiệu là một hành vi hay một ảnh hưởng được thực hiện bởi sự phối hợp của các đại diện, đối tượng và sự giải nghĩa. Các mối quan hệ bên trong của chúng gọi là “quan hệ logic”. ▪ Mỗi ký hiệu gồm 3 phần: - Ký hiệu (sign) - Mối quan hệ với đối tượng - Diễn giải Ba thành phần của ký hiệu có thể được trình bày như một tam giác ký hiệu học (semiology triangle) [Hình 2.11].
2	Ferdinand de Saussure (1857–1913)	▪ Khoa học nghiên cứu các dấu hiệu trong bối cảnh của đời sống xã hội và là một phần của tâm lý học xã hội. ▪ Ngôn ngữ học là một phần của địa chấn học (seismology) và ngôn ngữ là một hệ thống ký hiệu thể hiện các niềm tin (nhận thức chung). ▪ Ký hiệu học có những hạn chế và việc sử dụng chỉ giới hạn trong hệ thống truyền thông.	▪ Ký hiệu gồm 2 thành phần: cái được biểu đạt (khái niệm) - signified và cái biểu đạt (hình ảnh) – signifier. [Hình 2.12] ▪ Mối quan hệ giữa cái biểu đạt (signifier) và cái được biểu đạt (signified) được gọi là sự ngụ ý. ▪ Không có mối liên hệ tất yếu nào giữa ký hiệu với vật được chỉ định. [Hình 2.13] ▪ Các ký hiệu có tính chất tùy chọn mà ý nghĩa sử dụng của nó tùy thuộc vào hệ thống ngôn ngữ ở mỗi giai đoạn khác nhau. ▪ Sự kết hợp giữa cái biểu đạt (signifier) và cái được biểu đạt (signified) là tùy chọn và không có mối quan hệ tự nhiên.
3	Charles W. Morris (1901–1979)	▪ Ký hiệu học là một khoa học được đặt giữa các khoa học khác và là công cụ của các khoa học đó. ▪ Là công cụ để gắn kết các khoa học. ▪ 3 Khía cạnh khác nhau của ký hiệu học gồm: - Cú pháp (Syntax) - Ngữ nghĩa (Semantics) - Thực dụng (Pragmatic)	▪ Trong mỗi hành động giao tiếp, ký hiệu có một trong năm khía cạnh: 1. Nhận dạng; 2. Xác định; 3. Diễn đạt; 4. Truyền lệnh; 5. Tạo thành hay sự hợp lý. ▪ Mỗi khía cạnh được thực hiện bởi sự kết hợp của các yếu tố. ▪ Các ký hiệu được thừa nhận vì nó chuyển tải một thông điệp. ▪ Văn bản và các năng lực hiệu quả của nó tạo ra ý nghĩa với nhau. ▪ Các ký hiệu có thể được giải thích vì những quy định dựa trên niềm tin của xã hội và sự thừa nhận trước đó.
4	Roland Barthes (1915–1980)	▪ Nhận thức được hệ thống ký hiệu học thông qua các qui luật, nguyên tắc và phương pháp của ngôn ngữ học. ▪ Các ảnh hưởng của hệ thống ngữ nghĩa không thể được nhận biết mà không có ngôn ngữ học.	▪ Các giai đoạn ngụ ý được xác định liên quan đến cái biểu đạt (signifier) và cái được biểu đạt (signified): - Giai đoạn 1: ngụ ý rõ ràng - Giai đoạn 2: ngụ ý ẩn dụ - Giai đoạn 3: ngụ ý bí ẩn (kết hợp giữa rõ ràng và ẩn dụ) ▪ Các ngụ ý rõ ràng đề cập đến khái niệm khách quan của một ký hiệu, và là cái biểu đạt (signifier). Mối quan hệ giữa cái được biểu đạt (signified) trong ký hiệu cũng là mối quan hệ giữa ký hiệu với vật ám chỉ hoặc thực thể bên ngoài. ▪ Các ngụ ý ẩn dụ là những yếu tố xã hội, tùy chọn, vô thức và văn hóa cụ thể.
5	Umberto Eco (1932)	▪ Các ký hiệu là một thứ dựa trên niềm tin của xã hội và một nhóm người chấp nhận sử dụng nó như là một dấu hiệu của một cái gì đó. ▪ Bất cứ điều gì được thay thế bởi thứ khác.	▪ Vai trò chung của ký hiệu học được lập thành 2 lý thuyết: - Lý thuyết về “các mã”: xem xét như một gợi ý ngữ nghĩa. - Lý thuyết về “sản phẩm ký hiệu”: điểm chính của nó là sự kết nối. ▪ Lý thuyết này của ký hiệu học cũng bao gồm các đối tượng văn hóa như: các tòa nhà, đồ nội thất và sản phẩm.

Hình 2.11: “Tam giác ký hiệu” dựa trên lý thuyết của **Charles Sanders Peirce**

Hình 2.12: Quan hệ giữa cái biểu đạt (Signifier) và cái được biểu đạt (Signified) dựa trên lý thuyết của **Ferdinand de Saussure**

Hình 2.13: Quan hệ giữa cái biểu đạt (Signifier), cái được biểu đạt (Signified) và hàm nghĩa (Implication) dựa trên lý thuyết của **Ferdinand de Saussure**

BẢNG 2.12: PHÂN TÍCH CÁC KÝ HIỆU TRONG HÌNH THỨC KIẾN TRÚC NHÀ Ở TRUYỀN THỐNG VIỆT NAM

STT	CÁI BIỂU ĐẠT - SIGNIFIER (Hình thức kiến trúc nhà ở truyền thống)		CÁI ĐƯỢC BIỂU ĐẠT SIGNIFIED (Ý nghĩa)	THAM CHIẾU – REFERENT (Nền tảng văn hóa – xã hội)	
1	Mái	Độ dốc lớn (từ 25 ⁰ – 35 ⁰)	- Thoát nước mưa nhanh - Tạo vùng đệm không khí dưới mái	- Tính dung hòa với tự nhiên - Tính linh hoạt/đa năng - Tính cộng đồng - Tính tư hữu - Truyền thống gia đình Việt	
		2 mái bít đốc hoặc 4 mái (nửa chòm)	Đặc trưng thẩm mỹ		
		Hình thức đối xứng Trang trí: đỉnh, điểm mái			- Chống mưa tạt - Che nắng (tạo vùng bóng râm)
		Vươn xa khỏi mặt tường	Vật liệu địa phương, hiệu quả kinh tế		
		Lợp ngói đất nung, ngói âm dương...			
2	Hiên nhà	Rộng, kéo dài	Tiện nghi khí hậu (che mưa nắng, thông gió)		
		Trước nhà, xung quanh nhà			
3	Cửa đi & Cửa sổ	Rộng, thoáng (Thượng song, hạ bản)	Tính đa năng		
		Cơ động (tháo lắp)			
		Trang trí hoa văn	Đặc trưng thẩm mỹ		
		Hình vuông, chữ nhật			
4	Kết cấu bao che đặc thù (Phên, giải, ô thoáng...)	Hình thức: lưới ô vuông, song thưa	- Thông gió, - Chiếu sáng tự nhiên (gián tiếp)		
		Thoáng			Tính đa năng
		Cơ động			
5	Nền nhà	Cao (40 – 60 cm so với mặt sân)	Chống ẩm, mưa ngập		
		Vật liệu tự nhiên (nền đất, gạch tàu...)	Vật liệu địa phương, hiệu quả kinh tế		
6	Khung cột	Vật liệu tre, gỗ...			Đặc trưng thẩm mỹ
		Tỷ lệ thấp (so với chiều cao nhà)			
		Nhịp điệu lặp lại trên mặt đứng			
		Chạm trổ hoa văn trên cấu kiện, đâm mút thừa			
7	Ban công, lô gia	Chi tiết lan can, con tiện	Tiện nghi khí hậu (che mưa, nắng,)		
		Rộng, thoáng			

I. CHUYỂN ĐỔI NGUYÊN GỐC (THỤ ĐỘNG)

II. CHUYỂN ĐỔI MỘT PHẦN (BẢN THỤ ĐỘNG)

III. CHUYỂN ĐỔI TƯƠNG ỨNG (CHỦ ĐỘNG)

